

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebyes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokiew čé! F.

Serbiske niedželske lopjeno

W Budyschínje

3. junija 1934

Bauzen

1. niedžela po Sswjatej Trojizy.

1. lišt swjateho Jana 4, 16—21.

Wšchede wšchěmi druhimi wučzomnikami lubujesche našch Anjes Jesuž Jana, a Jan lubowasche tež swojeho Anjeja i zylej swojeje duschu. Esamřna lubosć klinczi se řlowom teho, kiž se řwojim listom k nam řěči. A tajkej lubosći by rad wřhitke wutrobny wjedł.

Najprjedy nam pokasa, kajke źórko našcha lubosć k Bohu ma. „Bóh je lubosć“; řbóžniřche řlowo drje njemóže řo čłowřskej wutrobje prajicž. Wjeřkořny řhladujesch a radřcho dale džělařsch a ř wulkej dowěru řměřsch pucže krocžicž, kotrež mařsch hič. Wřchudžom čje Boža lubosć wobdawa. Hladaj won do přchirody! Njebjo w řwojeje módrej pnyche, Bože řlónčžko i wohrěwazny mi pruhami, řemja řelena wodžeta, plódnj kraj našcheje domišny, wřhitko powjeda: Bóh je lubosć! Pohladaj do řwojeje žiwjenja. Wřchory čžžnyhu je Anjeřom byčž a čje řatřchajčž, a řdobom ty řařřnyřcha: Čžehodla řny tař małowěrnj? Bóh je lubosć! —

Najwřřchřcha lubosć řo jewi w řaju hnady. S řwju řwojeje lubeho řyna je nas ř ruki teho řleho wukupil a řam řa ruku wřař. Wbo njewěřsch, řo čje Boža lubosć džerži hdžež Boži řud by řnicžicž dnyřbjař. Wřchecžitaj řebi řěřluřsch Geller-towj: Kař Bóh je jara dobrocžiwj! a pomnyř řebi na řwojeje řtarscheje. Sa nimaj řtejeřche Bóh se řwojeje wulkej lubosćju. Praj řebi to kóždny džěń: Bóh řenje řapomniř njeje, tež jeho nočžu řapomničž.

Esamo wot řo přchindže k temu, řo řbóžnosć lubosćje Božeje čžim dlěje řačžujemy. Wo tym Sswjaty Jan řěči: Šchtož w lubosći wostanje, tón wostanje w Bořny a Bóh we nim. Boža řwěrnosć našchu řwěrnosć plóđi a řa řwěrnnych řmeje řronu wěčžneho řiwjenja. Tale řwěrna Boža lubosć

přchewinje ř možu wřchu bojořč a dawa tajku wjeřkeřč do wutrobny, řo tež řudny džěń řwoju trařchnosć řhubi.

To je něřcho zyle řpodžiwne. Móžeřch džě temu do wocžow hladacž, kiž čje řtwori a móžeřche polnu pokřluschnosć wocžatowacž. Spalicž dnyřbjařoj čje Božeje wócžžny, ale wonej čje pntatej, doniž njepřchindžesch na řtajne domoj. Je tebi něřchto wo tymaj wocžomaj hižo powjedař? Esnano něřchto, kiž by tež mohł řny byčž na tebe a kiž je čži wřhitko wodař. Kajke krařne našhonjenje je to tola! Tu mařch polny trořchť a pokoj. W řebi řačžuwasch džaknu lubosć, w kotrež žana bojořč njeje.

Hdžež lud řo řam namařa, naštawa nowa žiwa nadžija. Na tym řpóřnawasch čžistořč a řpuiřchžomnosć řwojeje nadžije, hacž řny Bože wodačje dořtař abo niž. Njeje temu tař, řo twojja lubosć ř Božeje lubosćje wřhadža, přchindže tebi řnowa bojořč. Tež našch lud na to čžaka, hacž ma našcha zyrkej a jeje řkřžobniřny tajku řrutu a tola wuhojazu lubosć džęřka přchipowjedacž. Pod tajkej řbóžnikowej řkutkowazej lubosćju, na kotruž řmny pokasani, by lubosć k Bohu a k wjednikam luda a zyrkwje a k wřhitkim ř dowěru rořřla. řusto temu tař njeje. Sswjaty japořchtoř powjeda: Hdny řchto řjeknje: Ja lubuju Boha, a hidži řwojejeho bratra, tón je řhař. Wřnosny řny ř tym dořpořnje řařudženi. Wřny to řa pra-we řpóřnawamny. Esnano bě runje wutroba wot Božeje lubosćje řapřchimnjena, a nadobo řetřkařch řwojejeho řuřhoda, kiž je tebi klubu čžiniř a ty řo hněwasch a čžakařch hižo na ty, řo by tež jemu prajicž mohł, řchto řo čži njęřpodoba. Sazpěčje a řařudjenje a řatamanje nima řane prawo pod wodačžom Božim. Pokřluschaj Božejeho řlowa dnyřbi čžinjeř byčž. Mařch tola w řwojim domje někař řřchescžaniřke wařchnya. Džeržič řo tnyřle wařchnyow? a řa řnu řřudnych ničžo wnyřche nimasch? Wřny mamny hiřchčje wjele podpiery hódnych: W domach přchi řchorořčach, w rořpřořchěnyju přchi bratrach a řotrach našcheje

wěry, w šwjatym mišionistwoje pšchi hłódných a lacžnych po prawdošći.

Tuž połaž šwoju lubošć wšchudžom, najbóle tam, hdžež cži twoja wutroba praji: Boža lubošć je cži to do pucza stajila, so nimo njemóžesh. Połaž, so je cži wo to cžinicž, se šprawnošću teho lubowacž, kiž je cže prjedy lubowal.

Šamjeń.

Malěcjo 1934.

Cžaš cžěbny pšchihadža.
U tyschnje šdychuja
Wšchě frostliny.
Trawnik šhnje a trada,
Roža wotbjera,
Notwej' wóhhi hlada
Korjeń, hałosa,
Symowate dychi du;
Nózne mrósy sfaža
Něžne wubitki,
Šduž šo žane swaža
Dychacž we šwětii.
Esamo wotwza tšhana

Toczi šo a dyrtota
Na šmasy a na brjóžku;
Bóh chzyt šo šmilicž
Š dešččžikom a cžopřotu!

Š twěru a se ščerplitwoscžu
Kłapaj tyschna wutroba,
Wopruj proštwy š pokorno-
šcžu,

Dha Bóh njebjo wotamta,

Troscht a pomoz póšczele,
Dokelž wěcžny mišy je!

Š wěžineje kule Budyšchinskšeho Božeho doma.

Njedawno rosprawjachmy wo požwjecženju wobnowje-
neho Božeho doma w Budyšchinku. Dženša móžemy tu nětk
něšto š teho, šštož we wěžinej kuli namakachu, wošjewicž.
Myšlimy šebi, so to wšchitžy jara rad witaja a cžitaja. Wo-
stajimy tež wšchitko taš sestajane a cžiščžane, kaž bē pižane.
Myšlimy šebi, so budža nam wožadni Budyšchinskšeteje woža-
dy pšchedewšchem džałowni. Tuž tu cžitajcže a rospominaj-
cže!:

„We Božim Mejni!

We 1844. ljeczi po Krystufowym hnarodže, we wožnym
ljeczi našeho krala Friedricha (Bjedricha) Augusty II., we
tšinatym ljeczi po nutswedženju teje konstituzije, we 1666tym
ljeczi po pšchetwarejnju našeteje zyrkwje, we tym ljeczi, jako
zyrkwinej knejštwi tudy bješhtaj knjes Jan Krystian Hein-
rich Kind, knjes we Małym Budyšchinku, a knjes Gottlob
Heinrich Minkwitzki, pola Salskeho krala najwyschi radžicžel
a dwórnik, kaž tež knjes we Pšchicwczizach a Skanezach; —
dale Gusta Herman Króhna, duchowny, a Jan Krystian Ba-
bit, wuczeš a šantor, — a šhejbjetarjaj paš Jan Mjet, ša-
rodnik a štaršchi muž we Budyšchinku, a Jan Pětschka, mały
šarodnik a štaršchi muž we Pšchicwczizach, tym šamym ljeczi
je po poručnošći kralowšeteje wyschnošcže wot 10. pražnika
teho ljeta 1840 wježa našeho Božeho doma tudy po želešnej
žercžu pšche newjedro wobarnowazej a š Božej pomožu jeho
werch šobu wuporjedžany.

Kotrež džjelo by šapocžate teho 12. našymnika š tym, so
džjelacžerjo ryble stajachu a rošchte pšchihotowachu; na to je
14. našymnika mišchtyr Adolf Šöhnel š Malešchez wješchowy
werscht dele wšaf, 19. a 20. paš tu želešnu žerdž šcžiniš a
pšchibiwal, taš so š wecžoru po wježe dele dže hacž do šemje;
na pošledku 3. džen hodownika je wón tež wšchitko, šštož
na wježu šluscha: jako špillu, šhorej, wjesdu a kulu horje
šestajal, džech prjedy štejale bješhu, jenož so bje wšchitko
cžišcže wobnowjene a šnowa wobarbjeje, mjenujžy špilla a
šhoroj šelenej, wjesda a kula paš šnowa pošlocženej. Pšchi

tutej ššhwadnošći je tež tole pižmo š tymi zyrkwiny mi po-
wješemi teho ljeta 1818, kiž šo hižom prjedy we kuli na-
makate bješhu, šobu do neju nuts powožene.

Pšchi tajkim cžješchtim džele štaj Handrij Mros, cžęšla
š Malešchez, a Jan Pětschka, šhejbjetar š Pšchicwcziz, mišchte-
rej Šöhnelej pomóžnaj a šlužomnaj byšaj a je taš pšches
Božu wožobnu nadu to žyše džjelo be wšcheho njesboža a
šchode došonjane, a šo š špodobanju a wješelu zyrkwiny
knejštwow a našeteje wožadny jara derje poradžiko.

Wdž šhwalba Bohu šamemu a džal ša jeho hnadu!

Šštož šo paš ša tajke nydom wopižane džjelo wudawacž,
a šaplacžicž mjješete, to nebje mašo.

Šo tym, šštož my š mišchtyrom Šöhnelom prjedy pšches-
jene pšchishli bješmy, je wón ša šwoje džjelo, mjenujze, so-
tu želešnu žerdž je wudžewal a pšchibit, špilla a šhorej
š tym blachom, kiž pod kule je, wobarbit a wjesdu pošlocžit,
a ša wšchitku šwoju próžu, wšcho do wšcheho 17 tolerjow do-
štal, kotrež jemu š zyrkwinsšeteje šhožy wuplacžene šu. Ša
pošlocženje teje kule šmy jemu hišcže 4 tolerje 8 npl. a 8
penesčkow pšchidali, kotrež penješe našcha wožada pšches wo-
por teje lubošcže šhromadžika je we Šswjatnizy teho knješa,
džež 1. nejdželu adventa abo 1. džen hodownika šwoje dary
na wołtar teho knješa pošoži.

Šštož šo paš wysše teho ša šchelate druhe nusne džjelo,
kaž ša wuporjedženje wješoweho šhrywa, hišcže dale wuda-
wane budže, to šo njetkle njehodži wobrachnowacž.

Š špomnjenju paš hišcže je, so we tym šamym cžažu
Budyšchinskšete knejštwow wobšamkny, našch zyrkwiny cžažnik ša
šwoje penješy dacž wuporedžicž, šštož nimale 16 abo 18 toleš
wucžinicž budže.

Tež tute džjelo mišchtyrej Šöhnelej dowjerene, kiž teho
dla 12. džen našymnika tón wješchene cžažnik dele wša, so by
jón w domach wuporjedžal. Bórse po tym, 29. a 30. našym-
nika, wón tón cžažnik šadži šako do jeho štareho šybla, džej
paš hišcže njekotre dny na nim džjelacž šmyja, so by šwoje
džjelo docžiniš.

Bóh daj, so by šo derje radžiko š wužitku našeteje wo-
žade a žohnuj teho, kiž tajku nadobnu wjež je wobšamknyš.

Łjeto 1844.

Łjetušche Łjeto, kotrež šo hižom jako š wecžoru pšchi-
bližuje, je we wšchelim nastupanju jara džiwne łjetko byšo.
— Mjes tym, so we njekotrnych žušnych krajach, kiž dalošo wot
nas šu, krawna wojna šo hori, dha po žyškej Europiskej a taš
we našchim kraju po šwontownym lute mjer kneži. Tola paš
šo šda, so šo wo wele cžłowjekow wutrobach myšle teho ne-
mjera hibaju, šštož šo hižom tam a šem šjawnje pošaze. —
Wo šwjetych a duchownych wježach podjanska, griechiska a
evangelška zyrkej pšches jene nješku, a nepšchecželstwo bješ-
nimi je njetk štoro wjecže, dnyli nide byšo neje. Tamna
zyrkej dže rady na wšchjem knejšicž a džjela š možu na tym,
— našcha zyrkej špocžina paš špošnacž šwoje prawišne, šwoju
doštojnošcž, šwoju šylnošcž. We pižmach a we rycžach šo
Evangelišy pšchezo móžnišcho wabja š wachomnoszi a š bli-
ženu bratrowštwu bješ šobu. Š temu wožebje pomha tam-
ne šjednocženštwow, kotrež Gustav Adolfšeteje šo mjenuja a šo
po wšchjeh štronach rošchjeri. Š jeho łjepšchemu je łjetša tež
našcha wožada dary lubošcže hromadžika.

Tajke poštoriki, fajtež šo š blašami hibaja, šu hišcže
dotal dalošo wot nas, kiž my još, džesch našchi wóžzojo šo
žiwili šu, we špošojnošči šwoju rolu džjewamy, šo Boha
bojimy, krala cžješcžimy a to druhe wšchitko knješej poruštich-

my. Wono pať tola tež nam pschezo bliže psched woczi stupi, tať kwjet na mudrosći dzeń wote dnja dale bóle pschibnła. Pschetož njedaloko nascheje wšy sačoža želesnizu, kiž nasche mjesto a kralowške mjesto ł jenemu mjestu swjasacz a hacž do Solerza dořahacz budže. Njekotremu te menje bohate dary Bože domach wjazn njeplódža, a wostajiwšchi schitko czenja wón tam, džejsch so wjeczeje sdy nadžija.

We naschej wořadže so žane wulke pschemenenje stało njeje. Tola je spomnicž, so sa te tš pořlene ljeta we Budyschinku wóřom nowych twarejnijow a w Pschiwoczizach pať dwije natwarili su. Wobnydlerjom njeje wjazn ani mejnje, hacž jich prijedn było je. Narodžiko so ljeta je 11 dźjeczi; pschpowjedanych je było 11 nawožejnijow a newestow; 7 wořadnych je wumrjelo. Rhorosžje so husto a cžasto pokasowachu, wořebje kaschel a syrna. Nastupawšchi njemški a řerbški lud we naschej wořadži, da so jow jenož 12 abn 14 njemskich namaka, wołoko 450 pať je Sserbow, kiž řwoju rycž sathowaju, haj, so by tařama řdzeržana była a pschezo renscho sathczjewala. Ljeta tež wucženi Sserbja řwjeru prózowachu. We řerbškej ryczi njett tež tydžeńske nowiny mamy a tež miřijonske powjescze.

Dale je wopommenja hódne, ł kajtimi dźiwnyimi skutkami so ljetuške ljeta Bóh tón knjes na řemi, na wjetrach a mróczelach řjewit je.

Hacžrunje naljeczo ł wulkej mokrotu ł nam pschistupi, hda bje tola potom sařo jara řucho; řhjetro řuchje bjesche teřž ljeczo; nasřma hatle mokre cžachy pschiwedže. Sa zřle ljeta řane bliske rimanje neje řhšhecž było. Teřž neje řenje prawje cžopko było, řiba so w ljeczi druhdy pocža cžoplišcho bycz. Na wele blafach řu ludžo na mróczelach jako wulke wohenjowe kule widžili. Esřne wjetry dujachu bjes pschestacza a řu tam a řem řchodu cžinili. Psches jich řurowošcz by jenej lipi psched zřřwinnyimi rotami zřly wersch řejnje wotwjertnjenn.

Pschi tym wšchjem tute ljeta tola njeplódne nebjesche. Nasřmny řny dawasche (hishczje) ljesche řnje, dnžli naljetny; najrensche řnje pať bjechu wot bjernow. Esadu nebje mało; tola nebjesche so na řarodach wšchitko derje radžiko. Esřna nebje pschemjeru wele, wotawny pať jara mało.

Hlaj, to bjechu Bože pucže. Psched wodowej a wohenjowej nusu je wón naschu wořadu sathowal a řhřł nas dale sathowacz.

16. nasřmnika 1844 řu žita w Budyschini pľaczike:
rořka: 2 tol. 22½ nř., tež 2 tol. 20 nř.;
pschena: 4 tol. 7½ nř., tež 3 tol. 27½ nř.;
jecžmeń: 2 tol. 10 nř., tež 2 tol. 5 nř.;
wowř: 1 tol. 17½ nř., tež 1 tol. 12½ nř.;
róch: 3 tol., tež 2 tol. 25 nř.;
jahny: 7 tol. 4 nř., tež 6 tol.;
bjerny: 25 nř., tež 20 nř.;
hejduřka: 6 tol. 10 nř., tež 6 tol. 4½ nř.

Bóh řohnuj.

krala a nasch wóřny kraj
zřřkej a teřch řchulu
řnejřich a zřlu gmejnu
wucžerjom a pořlucharjom
džeczi a řarřchich
psches řesom Řrřsta, řwojeho řřna. řamen!

W mařym Budyschinku, 1. a 2. hodownika 1844.

August Hermann Řrřhna, duchowny.“

Dha wřchaf tola!

Njedawno piřachmy, so bėchu w Esowjetruskej Bože domy řutry pořne nutřnych, pořniřche hacž lėta prijedn. Dyrbjachmy pať tež wo tym piřacz, so je Esowjetruska wobřamřka, zřřkej a řchescžijansstwo wutupicz, tať so njeby řa mjenje hacž 3 lėta ani Božeho doma ani řchescžijana wjazn było. A řchto cžitamy nėtk?

S Moskwy řhřchimy, so řu w nėlotřnych krajinach Ruskeje tať wulke prozeřijony wuhotowali řaž wot revoluzije řem niž. „Swjasť bjesbóřnych“ dyrbi řam, njech tež dořcz rořkobjenn, wobřwėdcžicz, so řu wobrasř řwjatnych psched cžachom njeřli a so řu řa tutřmi wobrasřmi tež řommuniřtojo řobu cžahnyli. Esowjetruska wřchnoscz je tohodla poruczřka, so maja wřch wřchnosczje, wořebje pať njelubje řnata řřř, řwjasť bjesbóřnych podřjeracz, řotřž je nowe wojowanje pschecžimo nabořinje a zřřkwi řapoczal.

S nėlotřnych řoncžin hoberřkeho ruskeho kraja pschřhadžeja powjescze, řotřž nař jara na přenje cžachy řchescžijanskeje zřřkwi dopominaja. Tam maja ł mėřtnami Bože řkuzby w „řatakombach“, t. r. pod řemju, dořelž buchu jim Bože domy řawřene. W pinzach řhromadřuja so tam wėřjazn, so bychu so řhromadnje modřili a Božu řkuzili. Wjednit ruskeje zřřkwi, metropolit Sergius, pucžuje po řraju a řeczi ł wėřjaznm. So bjesbóřni jeho bórny řřnu, je drje wėřte.

Wle wono pľacz: Dha wřchaf wostanu řa pschezo pschi tebi! A runje tať pľacz: Bóh řwojich njewopuřchczł!

Zřřkej a řtat.

Kanzler řitler řam je poruczł, so ma so to cžřkło tydženika „Der Stürmer“ řebraz, kiž bė wo meji tuteho lėta wo Bořim wotřasanju piřako a to w řwisťu je řidowřkimi řitualnymi mordarřtwami. Zřle ewangelske duchownřstwo mėřta Nürnberg bė ł wosřewjenjem psched wořadu a w nowinach pschecžimo tutomu spiřej protestowalo: „Psched Bohom a psched naschimi wořadami řloržimy a wobřkoržujemy my ł tutym řjawnje tutón řařostny nadpad na řakřament wotřarja nascheje zřřkwi. Pschetož tu je Řnjes Řhřřtuř, haj Bóh řam hanjenn. My napominamy wořadu, wřchudřom řmuřicze wustupowacz pschecžimo řařtemu wonjecžescženju najřnutřniřkeho řwjateho nascheje zřřkwi“. Dale pokasuja w tutym wosřewjenju na Matth. 10, 32, 33. Tuto cžřkło mėřesche 130 000 nakřada a nowy cžřřcz so pschřhotowasche. Po direktnej pschřřni řamřera řitlera bu wono nėtk řebrařne, a je řakřane, so pschedawacz.

W řrusťkej bu towarřstwo „Deutschgottgläubige Jugend“ rořpuřchczene a řakřane. Tuto bė w myřli řakřaneho řwjasťa „Tannenbergbund“ řkutřowalo.

Duboscz pomha. Řchescžijanske řkutřki lubosczje a ł nimi wřchřtzny, kiž řa nje daruja a wopruja, řu wot dawna řem řa to řkutřowale, tam pomhacz, hđžež je nusa, hđžež pomozny řřebaja. A wone to dženřa runje tať cžinja. To njeřmė řabnte bycz nėtkle, hđřž so telko wo woporach a darach piřche a řeczi. Tať je hłowny wubjert řnutřkowneho Miřionřwa Řemřkeje řa řawostajennych w Buggingenje 3000 řr. pschepokřal. Řať cžěžko buchu tam hórnyz potřřecheni, wo tym řřny tola nasřřoženi cžitali. — Nimo toho dari jim Badenske řnutřkowne Miřionřstwo 1500 řr. — Řaž řhřchimy, je řberřka, řotřř psched řrřřkim řnutřkowne Miřionřstwo řaž pola nař tať po zřřkej Řemřkej řberřasche, wulki wunoschł, wjetřchi hacž řu wocžakřowali, mėřa.

